

ÇAĞ KOLEJİ
YAPAY ZEKA ETİĞİ VE KULLANIM POLİTİKASI
2026 - 2027

Güncelleme Tarihi : 28.09.2026

Çağ Koleji, yapay zekâyı öğrencilerin öğrenmesini ve çalışanların görevlerini desteklemek amacıyla kullanır. Kullanımın uygunluğu; öğrenme hedefi, insan denetimi, çocukların yüksek yararı, akademik dürüstlük ve kişisel verilerin korunması birlikte değerlendirilerek belirlenir. Bu politika, okul topluluğunun yapay zekâyı hangi koşullarda kullanabileceğini, sorumluluklarını ve uygunsuz kullanımda izlenecek süreci düzenler.

1. Amaç

1.1. Bu politikanın amacı, yapay zekâ kullanımının eğitsel değer taşımasını, öğrencinin düşünme ve üretme becerilerini geliştirmesini, insan haklarına saygılı olmasını ve güvenli biçimde yürütülmesini sağlamaktır.

1.2. Yapay zekâ kullanımı öğrencinin öğrenme sorumluluğunu, öğretmenin mesleki yargısını veya okul yönetiminin hesap verme yükümlülüğünü ortadan kaldırmaz. Öğrencinin kendi emeği ve öğretmenin öğrenciyle kurduğu ilişki eğitim sürecinin temelidir.

1.3. Kullanım; ihtiyaç, gereklilik ve ölçülülük esaslarına dayanır. Bir aracın yaygın, ücretsiz veya teknik açıdan güçlü olması tek başına kullanım gerekçesi oluşturmaz. Aynı hedefe daha güvenli ve erişilebilir bir yöntemle ulaşılabiliriyorsa bu yöntem değerlendirilir.

2. Kapsam Ve Uygulama Alanı

2.1. Politika; okul öncesi, ilkokul, ortaokul ve lise öğrencilerini, öğretmenleri, yöneticileri, idari ve destek personelinin, velileri ve okul adına hizmet veren üçüncü kişileri görev ve ilişkileri ölçüsünde kapsar.

2.2. Okulun cihazlarında, ağlarında ve hesaplarında yapılan kullanım ile kişisel cihaz veya hesap üzerinden okul adına yapılan kullanım aynı kurallara tabidir. Kurumsal çalışma kişisel hesaba taşınarak veri ve güvenlik sınırları aşılamaz.

2.3. Okul tarafından verilen ödevlerin, projelerin ve diğer çalışmaların evde tamamlanmasında akademik dürüstlük ve görev yönergesi hükümleri geçerlidir. Öğrencinin okul yönlendirmesi dışındaki kişisel kullanımı, okulun resmî etik beyan süreciyle karıştırılmaz; okul çalışmalarına aktarılan katkı açıklanır.

2.4. Üretken metin, görsel, ses ve video araçları; çeviri ve kodlama desteği; uyarlanabilir öğrenme; otomatik geri bildirim ve değerlendirme desteği; veri analizi ve işlem gerçekleştirebilen yapay zekâ sistemleri bu kapsamda değerlendirilir. Bir platformun içine sonradan eklenen yapay zekâ özelliği de ayrıca kontrol edilir.

3. Tanımlar

3.1. Yapay zekâ: Verilerden yararlanarak içerik, sınıflandırma, tahmin, öneri veya işlem desteği sağlayan sistemleri ifade eder. Üretken yapay zekâ, kullanıcı girdisine yanıt olarak yeni metin, görsel, ses, video veya kod üretebilen uygulamaları kapsar.

3.2. Onaylı araç: Okulun amaç, kullanıcı grubu, hesap türü, özellik ve veri sınırı bakımından değerlendirdiği ve izinli araç envanterine kaydettiği uygulamadır. Onay yalnızca kayıtlı kapsam için geçerlidir.

3.3. Genel amaçlı araç: Okulun öğrenci verisi işleme koşullarını kurumsal olarak güvence altına almadığı, geniş kullanıcı kitlesine sunulan uygulamadır. Bir araca giriş yapılması veya ücret ödenmesi, onu kurumsal veri işleme ortamına dönüştürmez.

3.4. Kişisel veri, kimliği belirli veya belirlenebilir gerçek kişiye ilişkin bilgidir. Anonimleştirme, verinin başka bilgilerle eşleştirilse dahi kişiyle ilişkilendirilemeyecek hâle getirilmesidir. İsmi silinmesi veya kod verilmesi tek başına anonimleştirme sayılmaz.

3.5. İnsan denetimi, sorumlu kişinin çıktıyı ve kararın dayanaklarını bağımsız inceleyebilmesi, hatayı düzeltebilmesi ve işlemi durdurabilmesidir. Çıktının otomatik kabul edilmesi veya yalnızca onay düğmesine basılması yeterli denetim değildir.

4. Temel İlkeler

4.1. Çocukların yüksek yararı ve güvenliği her kullanımda önceliklidir. Öğrencinin gelişim düzeyi, mahremiyeti, psikolojik ve sosyal iyi oluşu gözetilir.

4.2. Yapay zekâ kullanımı belirli bir öğrenme veya görev amacıyla sınırlandırılır. Öğrencinin bağımsız düşünmesini, eleştirel incelemesini ve kendi kararlarını gerekçelendirmesini güçlendirmesi beklenir.

4.3. Kullanıcı, yapay zekâ ile etkileşim kurduğunu bilir. İçerik ve değerlendirmedeki anlamlı katkı anlaşılır biçimde açıklanır; yanıltıcı sahiplik veya temsil oluşturulmaz.

4.4. Erişim, dil, engellilik, ekonomik durum, cinsiyet veya kültürel farklılıklar nedeniyle dezavantaj oluşturulamaz. Öğrenme beklentisi korunurken uygun destek ve eşdeğer çalışma yolu sağlanır.

4.5. Doğruluk, güvenlik ve haklar kullanım boyunca kontrol edilir. Nihai sorumluluk öğretmene, öğrenciye, yöneticiye veya işlemi gerçekleştiren yetkili kişiye aittir.

4.6. Uygulamalar Türk millî eğitiminin amaçları, ilgili mevzuat ve okulun etik değerleriyle uyumlu yürütülür. Gereksiz veri toplama, otomatik içerik üretimi ve kaynak tüketimi azaltılır.

5. Yönetim Ve Sorumluluklar

5.1. Yönetim Kurulu politikayı, kurumsal risk sınırlarını ve gerekli kaynakları onaylar. Okul Müdürlüğü uygulamayı koordine eder; görev dağılımını, başvuru kanallarını ve takip mekanizmasını belirler.

5.2. Okul Yapay Zekâ Etiği Ekibi, güncel MEB düzenlemelerine göre oluşturulur. Müdür başkanlığında üç üyeye toplam dört kişilik yapı esas alınır. Ekip etik rehberlik sağlar, bildirimleri inceler ve riskli uygulamalarda durdurma sürecini işletir. Ekip, öğretmenin etik beyanı için genel bir ön onay makamı olarak kullanılmaz.

5.3. Müfredat ve Ölçme Değerlendirme Komitesi, kullanımın kazanımlara uygunluğunu, değerlendirme güvenilirliğini ve öğrencinin bağımsız öğrenmesine katkısını izler. Zümreler derslere ilişkin sınırları ortaklaştırır.

5.4. Bilgi Teknolojileri Birimi; hesap, erişim, bağlantı, güvenlik ve araç envanteri kontrollerini yürütür. Veri koruma işlevinden sorumlu yetkili, hukuki işleme şartını, aydınlatmayı, sözleşmeleri, saklamayı ve aktarım koşullarını değerlendirir. Satın alma ve hizmet sözleşmelerini yetkili yönetim sonuçlandırır.

5.5. PDR birimi ve Çocuk Koruma Ekibi, öğrenci iyi oluşunu ve korunma ihtiyaçlarını ele alır. Sekreteryaya resmî başvuru, kayıt ve karar takibini görev esaslı erişimle yürütür.

5.6. Görevlendirmeler ve başvuru bilgileri personele, öğrenciye ve veliye uygun kanallardan duyurulur. Çıkar çatışması bulunan görevli kendi işlemine ilişkin nihai incelemeyi yapmaz; dosya uygun alternatif veya üst yetkiliye yönlendirilir.

6. Araçların Seçimi Ve Kurumsal Kullanım İzni

6.1. Okul faaliyetlerinde yalnızca izinli araç envanterinde tanımlanan uygulama, hesap türü ve özellikler kullanılır. Yeni araç talebinde amaç, hedef kademe, kullanıcı, veri türü, maliyet, erişilebilirlik, insan denetimi ve yapay zekâsız alternatif belirtilir.

6.2. Değerlendirme; sağlayıcı koşulları, güvenlik, yaş şartı, veri konumu, saklama ve silme, alt hizmet sağlayıcıları, model eğitiminde veri kullanımı, reklâm ve profillemeye, destek süreçleri ve hizmetten çıkış imkânını kapsar.

6.3. Kullanım kararı; öğretmen hazırlığı, belirlenmiş koşullarda öğrenci kullanımı veya uygun bulunmama şeklinde kaydedilir. Envanterde sorumlu birim, izinli amaç, kademe, veri sınırı ve inceleme dönemi bulunur.

6.4. Bir aracın eğitim ürünü olarak pazarlanması veya başka bir kurumda kullanılması uygunluk kanıtı sayılmaz. Belirsiz veri veya yaş koşulları açıklığa kavuşmadan ilgili kullanım başlatılmaz.

6.5. Sağlayıcı, sözleşme, model, veri akışı veya önemli özellik değiştiğinde yeniden inceleme yapılır. Kurumsal iznin kapsamı yeni özelliklere kendiliğinden genişlemez. Güvenlik ya da çocuk koruma riski doğuran araç askıya alınabilir.

7. Etik Beyan Ve Resmî Süreç

7.1. Öğrenci etkileşimi, öğrenci verisi işleme veya öğrenciye ilişkin değerlendirme ve karar desteği içeren uygulamada öğretmen, kullanım öncesinde MEB YAZEK etik beyanını güncel kapsam ölçütlerine göre tamamlar. Öğrenci verisinin anonimleştirilmesi beyan yükümlülüğünü kaldırmaz.

7.2. Öğrenci ve öğrenci verisi içermeyen bireysel mesleki hazırlık bu kapsamdan ayrılır. Öğretmenin yapay zekâyı ödev veya çalışma yöntemi olarak belirlemesi, öğrencinin okul yönlendirmesi dışındaki bireysel kullanımından farklı değerlendirilir.

7.3. Etik beyan, araç güvenliği veya kişisel veri işleme izninin yerine geçmez. Bariz riskte uygulama başlatılmaz veya durdurulur. Beyanın güncellenmesi ve tekrar kullanım işlemleri güncel MEB hükümlerine göre yürütülür.

8. İzinli Kullanım Alanları Ve Öncelikler

8.1. Öğretmenler için öncelik; kişisel veri içermeyen ders hazırlığı, materyal geliştirme, farklılaştırma ve görev planlamadır. Çıktı, öğrenciye sunulmadan önce pedagojik ve içerik kontrolünden geçirilir.

8.2. Öğrenciler için öncelik; kendi denemesi sonrasında izinli ipucu, öz değerlendirme, geri bildirim, bilgi doğrulama ve eleştirel incelemedir. Yapay zekâ desteği öğrencinin kazanımı bizzat göstermesini engelleyemez.

8.3. İçerik veya kod üretimi, öğretmenin açıkça belirlediği görev kapsamıyla sınırlıdır. Öğrencinin seçimi, değişikliği, testi, doğrulaması ve kendi katkısı görünür olmalıdır.

8.4. Veliler için öncelik; görev sınırlarını anlamak, güvenli kullanım alışkanlığı geliştirmek, kişisel verileri korumak ve öğrencinin kendi çalışmasını açıklamasına destek olmaktır.

8.5. Kurumsal veri analizi, öğrenciye özgü geri bildirim ve değerlendirme desteği; ayrıca tamamlanmış veri, güvenlik ve insan incelemesi koşullarına bağlıdır. Hazırlık için uygun bir araç bu işlere otomatik olarak yetkili sayılmaz.

9. Yasak Ve Kabul Edilemez Kullanımlar

9.1. İzin verilmeyen kişisel veya gizli veri aktarımı; akademik çalışmanın başkasına veya yapay zekâyâ yaptırılıp sahiplenilmesi; uydurma kaynak, deney sonucu veya kanıt oluşturulması yasaktır.

9.2. Kimliğe bürünme, aldatma, dolandırıcılık, zorbalık, tehdit, küçük düşürme, ayrımcılık ve cinsel içerikli çocuk betimlemesi kabul edilemez. İçeriğin yapay olması sorumluluğu ortadan kaldırmaz.

9.3. Öğrenci veya çalışanın yüzü ve sesi izinsiz taklit edilemez. Rıza dışı sahte görüntü ve ses üretilemez, paylaşılamaz veya yaygınlaştırılamaz.

9.4. Öğrenci hakkında bağımsız not, disiplin, kabul, burs, yönlendirme veya psikolojik karar verilemez. Duygu çıkarımı, ruh sağlığı profillemesi, biyometrik tanıma ve sürekli davranış puanlaması okulun olağan eğitim aracı olarak kullanılmaz.

9.5. Güvenlik filtresi aşma, başkasının hesabına girme, yaş şartını yanlış bilgiyle aşma, gizli hesap bağlantısı oluşturma veya kurumsal işlem yetkisini izinsiz genişletme yasaktır.

9.6. Yapay zekâ, psikolojik danışmanlığın, çocuk koruma hizmetinin, kriz desteğinin veya güvenilir yetişkin ilişkisinin yerine kullanılamaz. Öğrenciyi sır paylaşmaya ve özel hayatını açmaya yönelten faaliyet yapılamaz.

10. Yaşa Ve Kademeye Uygun Kullanım

10.1. Her araç için güncel hizmet koşulları, ülkeye ve hesap türüne göre yaş sınırları ve gerekli izinler kontrol edilir. Sınıf düzeyi otomatik erişim izni oluşturmaz. Veli izni sağlayıcının yasakladığı bir kullanımı izinli hâle getirmez.

10.2. Okul öncesi ve ilkokulda bağımsız genel amaçlı yapay zekâ hesabı açtırılmaz. Uygun çalışmalar öğretmen aracılığıyla, kontrol edilmiş içerikle ve kişisel veri girmeden yürütülür. Küçük yaşlar için tasarlanmış kurumsal araçlar ayrı incelemeye yalnızca belirlenen sınırlar içinde kullanılabilir.

10.3. Ortaokul ve lisede doğrudan öğrenci kullanımı; yaş, hesap, güvenlik, bilgilendirme ve görev koşullarının birlikte sağlanmasına bağlıdır. Koşulları karşılamayan öğrenci öğretmen aracılı veya yapay zekâsız eşdeğer yolla katılır.

10.4. Yaş sınırı yanlış doğum tarihi, ortak kişisel hesap veya yetişkin hesabıyla aşılamaz. Öğrenciler hesap bilgilerini paylaşamaz.

10.5. Temel okuma, yazma, hesaplama, araştırma ve gerekçelendirme becerilerinin bağımsız geliştirilmesi korunur. Yüz yüze iletişim, oyun, hareket ve ekran dışı öğrenme yapay zekâ nedeniyle daraltılamaz.

11. Öğretmenlerin Yükümlülükleri

11.1. Öğretmen her kullanımda öğrenme hedefini, öğrencinin bağımsız yapacağı kısmı ve izinli yardım sınırını belirler. Yapay zekâ katkısının hedef beceriyi devralıp almadığını değerlendirir.

11.2. Kullanımdan önce aracı kontrol eder; uygunsuz veya yanlış çıktıda uygulanacak alternatif yöntemi hazır tutar. Canlı üretilen içerik kontrolsüz biçimde sınıfa yansıtılmaz.

11.3. Bilgi, işlem, kaynak, kod ve çeviri doğruluğunu uygun kaynak veya yöntemle sınar. Yaş, dil, kültür ve erişilebilirlik açısından gerekli düzenlemeleri yapar.

11.4. Öğrenci ürünü ve kişisel veriyle yapılan işlemleri ayrıca inceler; onaysız araçlara öğrenci dosyası, not veya rehberlik verisi yüklemmez. Kullanımı kolaylaştırmak amacıyla veri sınırlarını gevşetemez.

11.5. Öğrenciye kullanım kurallarını öğretir, kendi materyallerindeki anlamlı yapay zekâ katkısını uygun biçimde açıklar ve öğrenme sürecini gözlemler. Son ürünü tek başına öğrencinin becerisinin kanıtı olarak kabul etmez.

11.6. Risk, hata veya uygunsuzluk fark ettiğinde kullanımı durdurur, etkilenen materyali düzeltir ve ilgili birime bildirir. Sorumluluğu araca veya sağlayıcıya devredemez.

12. Öğrencilerin Yükümlülükleri Ve Hakları

12.1. Öğrenci görev yönergesini okur, önce kendi denemesini yapar ve yalnızca izinli araç ile yardım türünü kullanır. Belirsiz sınır için öğretmeninden açıklama ister.

12.2. Kullanılan çıktıyı doğrular, yanlışları düzeltir, kendi katkısını belirtir ve çalışmasını açıklayabilir. Yapay zekâ çıktısını kendi bağımsız üretimi gibi sunamaz.

12.3. Kendisinin veya başkasının kişisel bilgilerini, görüntüsünü, sesini, hesabını ve parolasını paylaşamaz. Başkasının çalışmasını veya gizli sınav içeriğini izinsiz yükleyemez.

12.4. Güvenlik ya da zarar durumunda üretimi ve paylaşımı durdurur; güvenilir yetiştikine veya okulun duyurduğu birime başvurur. Bildirim için zararlı içeriği yeniden üretmesi veya yayması istenmez.

12.5. Öğrenci, uygun erişimi bulunmadığında veya haklı güvenlik kaygısı taşıdığında aynı kazanımı karşılayan alternatif yoldan yararlanabilir. Kullanım nedeniyle yapılan değerlendirme hakkında insan incelemesi isteyebilir.

12.6. Öğrencinin açıklama, adil değerlendirme ve itiraz hakkı korunur. Özel hesabının parolasını veya tüm kişisel sohbet geçmişini teslim etmesi istenemez.

13. Velilerin Yükümlülükleri

13.1. Veli, okulun kullanım ve hesap kurallarını öğrenir; çocuğuyla yaşına uygun biçimde paylaşır. Evde ödevin izin sınırlarını gözetir ve belirsizlikte öğretmenle iletişime geçer.

13.2. Veli çocuğun yerine metin, çözüm, analiz veya proje üretmez; üretken araçla ödevi tamamlatıp öğrencinin eseri gibi sunulmasına yardımcı olmaz. Destek öğrencinin düşünmesini ve bağımsız çalışmasını güçlendirecek sınırdan tutulur.

13.3. Çocuğun veya diğer öğrencilerin fotoğrafını, sesini, sağlık, aile, rehberlik ve akademik kayıtlarını genel amaçlı araçlara yüklemeyiz. Okuldan aldığı belgelerdeki diğer kişilerin bilgilerini de korur.

13.4. Kullanım düzeni, ortak çalışma alanı, hesap güvenliği ve yardım isteme yollarını çocukla birlikte belirler. Yaşa aykırı erişim sağlamaz; ücretli üyeliği başarı koşulu olarak görmez.

13.5. Bağımlı kullanım, uygunsuz içerik, zorbalık veya veri riski fark ettiğinde uygun okul birimine bildirir. Bildirilen içerik veli gruplarında dolaşıma sokulmaz. Çocuğun yardım istemesi önce güvenlik ve öğrenme ihtiyacı olarak ele alınır.

14. Ödevler Ve Akademik Dürüstlük

14.1. Her ödev ve değerlendirme çalışmasında yapay zekâ kullanım düzeyi görev verilmeden önce açıklanır. Hedef beceri, izinli yardım, yasak yardım, öğrenci emeği ve beyan beklentisi yazılır.

14.2. YZ-0 düzeyinde, belirtilen aşamalarda üretken yapay zekâ kullanılmaz. Sözlük, hesap makinesi ve erişilebilirlik desteği gibi diğer yardımların kapsamı ayrıca belirtilir. Onaylı bireysel uyarlamalar korunur.

14.3. YZ-1 düzeyinde yalnızca öğretmenin açıkça adlandırdığı sınırlı yardım kullanılabilir. Genel bir serbestlik ifadesi yerine hangi aşamaya ve hangi işleve izin verildiği belirlenir.

14.4. YZ-2 düzeyinde yapay zekâ ile üretim, inceleme veya ortak çalışma görevin açık parçasıdır. Öğrencinin kendi analizi, seçimi, doğrulaması ve değişiklik gerekçesi değerlendirilir. Bu düzey veri, yaş ve etik sınırlarını kaldırmaz.

14.5. Kullanım düzeyi açıklanmamışsa öğretmen belirsizliği giderir. Öğrenci daha önce açıkça bildirilmemiş sınırlar nedeniyle geriye dönük olarak cezalandırılmaz.

14.6. Nihai ürünün yanı sıra görevle orantılı taslak, kaynak notu, değişiklik gerekçesi veya kısa açıklama alınabilir. Her görevde uzun sohbet geçmişi istenmez; yalnızca çalışmayla ilgili gerekli kanıt talep edilir.

14.7. Kaynak, deney verisi, ölçüm, gözlem veya alıntı uydurulamaz. Yapay üretilmiş veriler gerçek çalışma sonucu olarak sunulamaz. Çeviri ve dil düzeltme desteği ölçülen dil becerisini devralıyorsa sınırlandırılır.

14.8. Sınav, yarışma ve dış değerlendirmelerde ilgili kurumun kuralları ayrıca uygulanır. Okulun bir araç için verdiği genel izin bu kuralları geçersiz kılmaz.

15. Kullanım Açıklaması Ve Kaynak Gösterme

15.1. Öğrenci, çalışmada kullanılan araç ve modelin bilinen adını, kullanım amacını, etkilenen bölümünü, yaptığı değişikliği, doğrulama yöntemini ve kendi katkısını kısa bir açıklamayla belirtir.

15.2. Açıklama yaşa ve göreve uygun yazılı, sözlü veya öğretmen kayıtlı biçimde yapılabilir. Küçük yaştaki öğrencilerden gelişim düzeyini aşan teknik kayıt istenmez.

15.3. Beyan, izin verilmeyen kullanımı uygun hâle getirmez. Başkasından alınan anlamlı destek de görev yönergesine göre açıklanır.

15.4. Yapay zekânın sunduğu kaynaklar özgün kaynaktan kontrol edilir. Kullanılan alıntı ve dış materyal uygun biçimde kaynaklandırılır. Yapay zekâ yanıtı tek başına doğrulanmış bilgi kaynağı sayılmaz.

15.5. Beyana gereksiz kişisel veri, özel sohbet veya başka bir kişiye ait kayıt eklenmez. Öğretmen ve çalışanların kurumsal üretimlerinde de anlamlı yapay zekâ katkısı uygun biçimde görünür kılınır.

16. Ölçme Ve Değerlendirmede İnsan Denetimi

16.1. Değerlendirme hedef beceriyi ve öğrencinin kendi kavrayışını ölçer. Ürünün teknik parlaklığı, üretim hızı veya ücretli araca erişim başarı ölçütü olarak kullanılamaz.

16.2. Yapay zekâ nihai not veremez; sınıf geçme, disiplin, kabul, burs, alan yönlendirmesi, özel eğitim ihtiyacı veya psikolojik değerlendirme kararı oluşturamaz. Yetkili kişi kararın dayanaklarını bağımsız inceler.

16.3. Geri bildirim veya değerlendirme yardımıyla ölçütlere uyum, hata ve farklı öğrenci gruplarına olası etkiler kontrol edilir. Ayrımcı veya hatalı sonuçta kullanım durdurulur; etkilenmiş çalışmalar yeniden incelenir.

16.4. Öğrenci, yapay zekâ destekli değerlendirmede öğretmen tarafından yeniden inceleme isteyebilir. Talep, değerlendirmeyi açıklama ve gerekiyorsa düzeltme yükümlülüğüyle ele alınır.

16.5. Yapay zekâ tespit yazılımının puanı tek başına kopya veya disiplin kanıtı kabul edilmez. Şüpheli yönerge, somut çalışma kanıtları ve öğrenci açıklamasıyla değerlendirilir.

17. Kişisel Veriler Ve Gizlilik

17.1. Kişisel veri işleme; belirlenmiş amaç, uygun hukuki şart, aydınlatma, veri minimizasyonu, erişim sınırı ve teknik/idari güvenlik tedbirleriyle yürütülür. Açık rıza gerektiğinde ayrı, anlaşılır ve özgür iradeye dayalı alınır. Rıza gereksiz veri toplamayı veya güvenlik eksikliğini meşru kılmaz.

17.2. Genel amaçlı araçlara ad, kimlik ve okul numarası, iletişim/adres, parola, görüntü/ses, bireysel not dökümü, aile bilgisi, sağlık/rehberlik kaydı, disiplin dosyası, özel gereksinim tanısı, çalışan dosyası veya gizli kurum bilgisi girilmez. Aynı sınır dosya eki, ekran görüntüsü, paylaşım bağlantısı ve toplantı kaydı için geçerlidir.

17.3. Öncelik kişisel veri içermeyen kurmaca veya sentetik içeriktedir. Gerçek verinin kişiyle ilişkilendirilemeyecek hâle geldiği ayrıca değerlendirilir. Sınıf, tarih, olay ve nadir özellikler yeniden tanımlamaya yol açabileceğinden yalnızca isim silinmesi yeterli sayılmaz.

17.4. Öğrenciye özgü veri gerektiren kullanım ancak ayrıca değerlendirilmiş kurumsal ortamda yapılabilir. Veri kategorisi, amaç, sağlayıcı, erişim, saklama ve varsa aktarım koşulları kayıt altına alınır. Sağlık ve rehberlik dosyaları genel yapay zekâ çalışma alanlarından ayrı tutulur.

17.5. Öğrenci verisinin sağlayıcının genel modelini eğitmek veya izinsiz başka amaçlar için kullanılması sözleşme ve ayarlarla engellenir. Bu koşul doğrulanamazsa söz konusu veri aktarılmaz. Sohbet geçmişinin kapatılması tek başına bütün veri işleme risklerini gidermez.

17.6. Toplantı kaydı, otomatik transkripsiyon ve ses analizi gerekli bilgilendirme, işleme şartı ve kurum izni olmadan yapılamaz. Görüntü ve ses kayıtları yapay zekâ hizmetine sırf kullanım kolaylığı için aktarılmaz.

18. Veri Aktarımı Saklama Ve İlgili Kişi Hakları

18.1. Veri konumu, uzaktan destek erişimi, alt hizmet sağlayıcıları ve sonraki aktarımlar birlikte değerlendirilir. Yurt dışına aktarım, KVKK kapsamındaki uygun mekanizma yetkili birimce belgelenmeden başlatılmaz.

18.2. Genel veli izin formu veya sağlayıcının kendi standart metni tek başına aktarım uygunluğunun kanıtı sayılmaz. Sağlayıcının taahhütleri okulun veri sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.

18.3. Her kayıt türü için saklama amacı, süre, erişim yetkisi, silme yöntemi ve sorumlu belirlenir. Gereksiz istem, çıktı ve dosyalar amaç veya süre sona erdiğinde silinir. Resmî kayıtlar ilgili kurumsal saklama planında korunur.

18.4. Hizmetten çıkışta veri dışa aktarma, sağlayıcıdaki kopyaların silinmesi, bağlantıların kapatılması ve hesap yetkilerinin kaldırılması yürütülür. Silme imkânı ve sonuçları kabul aşamasında değerlendirilir.

18.5. Öğrenci, veli ve çalışanların veri işleme hakkında bilgi edinme, düzeltme ve diğer yasal haklarına ilişkin başvuruları okulun ilan ettiği veri sorumlusu başvuru kanalıyla alınır. Başvurular ilgili mevzuat süreleri içinde yetkili birimce sonuçlandırılır.

19. Teknik Güvenlik Ve Otomatik İşlemler

19.1. Kurumsal hesaplarda görev esaslı en az yetki, uygun parola güvenliği ve mümkün olan çok etkenli doğrulama uygulanır. Ortak parola kullanımı ve yetkisiz hesap paylaşımı yapılmaz.

19.2. Tarayıcı uzantısı, eklenti, bulut bağlantısı, dosya erişimi ve otomatik işlem yetkisi BT incelemesine tabidir. Yapay zekâya bütün kurum depolarına erişim verilmez; amaç için gerekli sınır korunur.

19.3. Dış belge ve internet içeriğinde bulunan komutlar kurumsal talimat kabul edilmez. Veri sızdırma, gizli bilgi isteme veya erişim genişletme girişimleri güvenilmeyen içerik olarak değerlendirilir.

19.4. E-posta gönderme, dosya paylaşma/silme, ödeme veya satın alma, not yayımlama, öğrenci kaydı değiştirme ve disiplin işlemi başlatma gibi işlemler için yetkili kişi somut işlem içeriğini görüp işlem öncesi onay verir.

19.5. Sistemin ürettiği kod veya otomasyon kurum sistemlerinde kontrolsüz çalıştırılmaz. Deneme ve doğrulama ortamı gerçek öğrenci kayıtlarından ayrılır; geri alma ve durdurma imkânı sağlanır.

19.6. Şüpheli davranışta bağlantı ve ilgili yetkiler askıya alınır, BT'ye bildirilir. Güvenlik önlemleri bilgiye erişim ve veri koruma yükümlülükleriyle birlikte yürütülür.

20. Çocuk Koruma Ve Dijital İyi Oluş

20.1. Kullanım; öğrenci özerkliğini, dikkatini, sosyal ilişkilerini ve sağlıklı çalışma alışkanlığını gözetir. Gereksiz ekran süresi, sürekli bildirim ve duygusal bağımlılığı artıran kullanım teşvik edilmez.

20.2. Çocukla kişisel bağ kurmayı, sır saklamayı veya yetişkin desteğinden uzaklaşmayı özendiren araç ve faaliyetler eğitim amacıyla kullanılmaz. Ruh sağlığı veya kriz durumları PDR, güvenilir yetişkin ve gerekli uzman hizmetlerine yönlendirilir.

20.3. Sahte görüntü/ses, zorbalık, tehdit veya cinsel içerikte üretim ve paylaşım durdurulur; etkilenen öğrenci güvenli yetişkin desteğine alınır. Çocuktan içeriği yeniden açması, indirmesi veya gruplara göndermesi istenmez.

20.4. Delilin korunması ve resmî bildirimler yetkili birimlerce sınırlı erişimle yürütülür. Acil tehlikede 112 ve gerekli resmî bildirim yolları işletilir; iç incelemenin bitmesi beklenmez.

20.5. Öğrencinin yardım istemesi ve iyi niyetli bildirim yapması nedeniyle misilleme, damgalama veya dışlama uygulanmaz. Koruma ihtiyacı akademik veya disiplin incelemesinden ayrı değerlendirilir.

21. Erişilebilirlik Ve Eşitlik

21.1. Öğrenciye ücretli üyelik, ev cihazı veya ev interneti zorunluluğu getirilmez. Erişimi olmayan veya güvenli kullanım şartını karşılamayan öğrenciye aynı kazanımı ve benzer iş yükünü taşıyan eşdeğer yol sağlanır.

21.2. Özel gereksinim ve dil desteği hedef beceriyi ortadan kaldırmayacak biçimde planlanır. Destek sağlamak için tanı ve sağlık dosyası genel amaçlı araca yüklenmez.

21.3. Çıktılar dil, kültür, cinsiyet, engellilik ve sosyoekonomik koşullara ilişkin önyargılar açısından incelenir. Öğrenciler otomatik önerilerle kalıcı etiketlere veya sınırlayıcı beklentilere tabi tutulamaz.

21.4. Yapay zekâ kullanmayı tercih etmeyen öğrenci yalnızca bu tercihi nedeniyle dezavantajlı notlandırılmaz. Öğretmen bağımsız beceriyi uygun bir yolla değerlendirir.

22. Telif Kurumsal İletişim Ve Yayın

22.1. Kullanılan metin, görsel, ses, kod ve verinin yükleme, değiştirme ve yayın hakları kontrol edilir. Lisanslı veya gizli materyal kullanım hakkı bulunmadan araca yüklenemez. Yapay zekâ çıktısının kendiliğinden özgün veya telifsiz olduğu varsayılmaz.

22.2. Okul adına yayımlanacak materyal doğruluk, kişisel veri, çocuk güvenliği, haklar ve kurum dili yönünden yetkili birim tarafından incelenir. Son kontrol ve yayın sorumluluğu öğretmende kalır.

22.3. Yapay içerik gerçek olayın belgesi gibi sunulamaz. Gerçek kişi veya okul faaliyeti hakkında yanıltıcı temsil oluşturulmaz; gerekli yapay zekâ açıklaması yapılır.

22.4. Öğrenci ürününün tanıtım, model eğitimi veya başka amaç için kullanılması eğitim amacıyla teslim edilmesinden ayrı değerlendirilir. Uygun hukuki şart ve paylaşım koşulları bulunmadan kullanım yapılamaz.

23. Bildirim İnceleme Düzeltme Ve İtiraz

23.1. Güvenlik, veri veya çocuk koruma riski fark edildiğinde kullanım derhâl durdurulur; okul müdürlüğüne ve ilgili uzman birime gecikmeden bildirilir. Bildirim araç, zaman, etkilenen süreç/veri türü ve ilk önlemi kapsar; parola veya hassas delil genel gruplara eklenmez.

23.2. Okul yönetimi aynı iş günü ilk risk değerlendirmesini yaptırır; sorumlu birimi, erişim önlemini, öğrenci desteğini ve bildirim gereğini belirler. Bu iç kontrol süresi okul standardıdır; yasal bildirim sürelerini ertelemes.

23.3. Resmî etik ihlal başvurusu okul müdürlüğüne yazılı olarak yapılır; sekreteryaya YAZEK kaydını yürütür. Okul ekibinin değerlendirme süresi en geç 15 gündür. İtiraz ilgili il/ilçe kuruluna ve sonraki resmî aşamaya taşınır. Kimlikli resmî başvurunun bilgileri yetkisiz kişilerle paylaşılmaz.

23.4. Akademik dürüstlük şüphesinde öğrenci iddiayı öğrenir, açıklama yapar ve somut çalışma kanıtlarıyla değerlendirilir. Gerekliğinde aynı kazanımı yeniden göstermesi istenir. Düzeltici eğitim, değerlendirme kararı ve mevzuata uygun disiplin süreci ayrı ele alınır.

23.5. Personel veya öğrenci hakkında sonuç, ihlalin niteliği, etkisi, kasıt, tekrar ve gelişim düzeyi gözetilerek yetkili süreçte belirlenir. Bu politika mevzuat dışında otomatik ceza veya not kesintisi oluşturmaz.

23.6. Kapanışta kök neden, düzeltme, etkilenen karar ve ürünlerin yeniden incelenmesi, tekrar önleme ve yeniden kullanım koşulu kaydedilir. İlgili kontroller tamamlanmadan uygulama yeniden açılmaz.

24. Eğitim Kayıtlar Ve Sürekli Gözden Geçirme

24.1. Personel ilk kurumsal kullanımından önce araç güvenliği, veri koruma, doğrulama, akademik dürüstlük ve olay bildirimini konusunda bilgilendirilir. Öğrenciler yaşa uygun eğitim alır; velilere evde destek ve başvuru yolları açıklanır.

24.2. Araç envanteri, gerekli etik beyan kayıtları, kullanım sınırları, eğitim, tedarikçi değerlendirmesi ve olay kararları görev esaslı erişimle tutulur. Kayıtlar gerekli olandan fazla kişisel veri içermez.

24.3. Etik Ekip ve ilgili komiteler her dönem öğrenme katkısını, öğrenci bağımsızlığını, erişim eşitliğini, hata türlerini ve olayların düzeltilmesini gözden geçirir. Kullanım sayısının artması tek başına başarı ölçütü sayılmaz.

24.4. Bulgulara göre araç, özellik veya kullanım sınırı değiştirilir ya da kullanım durdurulur. Paylaşılan toplu raporlarda kişilerin kimliği ve onları tanınabilir kılan ayrıntılar korunur.

24.5. Politika her eğitim öğretim yılında; ayrıca mevzuat, sağlayıcı koşulu veya önemli güvenlik/çocuk koruma olayı sonrasında güncellenir. Güncel sürüm öğrenci, veli ve personelin erişimine sunulur.

25. Yürürlük Ve Dayanaklar

25.1. Bu politika Yönetim Kurulu onayıyla yürürlüğe girer. Okul Müdürlüğü uygulamadan ve paydaşların bilgilendirilmesinden sorumludur. Onay kaydında karar numarası, yürürlük ve sonraki gözden geçirme bilgileri tutulur.

25.2. Politika; akademik dürüstlük, çocuk koruma, e-güvenlik, kabul edilebilir kullanım, veri yönetimi, saklama/imha ve disiplin düzenlemeleriyle birlikte uygulanır. Çelişkide bağlayıcı mevzuat önceliklidir; kurumsal metinler yetkili birimce uyumlaştırılır.

25.3. Okulun kendi kullanım sınırları ve iç kontrol süreleri kurumsal standarttır. MEB ve KVKK süreçleri güncel resmî düzenlemelere göre yürütülür. Yapay zekâ kullanımına izin verilmesi diğer yasal ve kurumsal yükümlülükleri kaldırmaz.

Dayanaklar

- 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ve ilgili düzenlemeler.
- MEB Yapay Zekâ Uygulamaları Etik Kurulu Yönergesi ve Eğitimde Yapay Zekâ Uygulamaları Etik Kılavuzu.
- MEB YAZEK resmî uygulama ve başvuru açıklamaları: <https://yazek.meb.gov.tr/>
- KVKK Üretken Yapay Zekâ ve Kişisel Verilerin Korunması Rehberi: <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/8547/uretken-yapay-zeka-ve-kisisel-verilerin-korunmasi-rehberi-15-soruda>
- KVKK Kişisel Verilerin Yurt Dışına Aktarılması Rehberi: <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/8143/Kisisel-Verilerin-Yurt-Disina-Aktarilmasi-Rehber>

26. Öğrenci Öğretmen Ve Veli Yol Haritası

Bu rehber, Çağ Koleji Yapay Zekâ Kullanım Politikası'nın uygulama belgesidir. Öğretmen her ödevde kullanım düzeyini ve yardım sınırlarını önceden açıklar; öğrenci kendi öğrenmesini gösterir; veli öğrencinin bağımsız çalışmasına destek olur. Aynı kurallar sınıf içi çalışmalar, ev ödevleri, projeler ve grup çalışmaları için uygulanır.

Bu belgede YZ0, YZ1 ve YZ2 yazımı kullanılır. Bunlar ana politikadaki YZ-0, YZ-1 ve YZ-2 düzeyleriyle aynıdır. Düzey, görevin yapay zekâya verdiği rolü gösterir; öğrencinin başarı veya yetenek düzeyi değildir. Araç izni ile ödev izni birlikte aranır.

26.1. YZ0 YZ1 YZ2 Kuralları

Kural	YZ0	YZ1	YZ2
Yapay zekânın rolü	Kullanım yok	Belirlenmiş sınırlı yardım	Görev kapsamında üretim ve inceleme
Öğrencinin işi	Bağımsız düşünür ve üretir	Önce dener, izinli destekten sonra kendisi düzeltir	Yönlendirir, seçer, doğrular ve katkısını gösterir
Velinin desteği	Koşulları düzenler; YZ yardımı aktarmaz	İzinli sınırı gözetir; hazır çözüm sağlamaz	Öğrencinin kararlarını açıklamasına destek olur
Teslimde görünürlük	Bağımsız çalışma ve kullanım durumu	Kendi çalışma ve kısa destek açıklaması	Kendi katkı, doğrulama ve değişiklik gerekçesi

YZ0 Bağımsız Çalışma

Öğretmenin YZ0 olarak belirlediği aşamalarda üretken yapay zekâ kullanılmaz. Yapay zekâdan fikir, plan, ipucu, çözüm, metin, kod, görsel, çeviri veya düzeltme almak da kullanım sayılır. Öğrenci görevle ilgili düşünme ve üretme işini kendisi yürütür. Veli veya başka biri yapay zekâ kullanıp sonucu öğrenciye aktararak bu sınırı aşamaz.

Sözlük, hesap makinesi, yazım denetimi ve onaylı erişilebilirlik desteği ayrı belirtilir. Bir aracın üretken yapay zekâ özelliği bulunması hâlinde o özellik ayrıca değerlendirilir. Öğretmen temel beceriyi ölçerken diğer yardımcı araçları da sınırlandırabilir. Onaylı bireysel destekler korunur.

YZ1 Sınırlı Destek

Yapay zekâ yalnızca öğretmenin yazılı olarak belirlediği aşama ve işlev için kullanılabilir. Öğrenci önce kendi denemesini yapar; sonra izinli yardım alır. İzin verilen işlem açıklanmadıkça “destek alabilirsiniz” ifadesi görev için yeterli yönerge sayılmaz.

İpucu, soru yoluyla yönlendirme, planı değerlendirme, hata işaretleme veya dil düzeltme ancak yönergede izin verilen ölçüde kullanılabilir. Araçtan eksik metni tamamlamasını, doğrudan çözüm vermesini ya da çalışmayı bütünüyle yeniden yazmasını istemek sınırlı destek değildir. Hedeflenen dil veya yazma becerisini devralan düzeltme de izin kapsamı dışındadır.

Teslim edilen içerikte öğrencinin düşüncesi, gerekçesi ve kendi üretimi görünür kalır. Öğrenci aldığı desteği, değiştirdiği kısmı ve yaptığı kontrolü açıklar. Yapay zekâ tarafından üretilmiş bir yanıtı kendi bağımsız yanıtı olarak sunamaz.

YZ2 Görev Kapsamında Üretim Ve İnceleme

Yapay zekâ ile içerik üretimi, ortak çalışma veya çıktı incelemesi görevin açık bir parçasıdır. Öğretmen hangi bölümlerde üretime izin verildiğini, öğrencinin hangi katkısı bizzat yapacağını ve üretimin nasıl gösterileceğini belirler. İzin, yalnızca belirtilen aşama ve ürün kapsamındadır.

Öğrenci önce hedefini ve ilk yaklaşımını oluşturur. Üretilen çıktıyı seçer, sorgular, doğrular ve gerekiyorsa değiştirir. Tercihlerini gerekçelendirir; hataları ve sınırlılıkları açıklar. Öğretmen bir çıktıyı eleştiri amacıyla aynen kullanmayı istemişse öğrenci bunun yapay zekâ çıktısı olduğunu açıkça işaretler.

Yalnızca araca ürettirilen bir ürünü teslim etmek öğrenmenin yeterli kanıtı değildir. Öğrencinin özgün analizi, doğrulaması veya dönüşümü ayrıca gösterilir. YZ2, sınırsız kullanım veya öğrencinin yerine çalışma izni vermez.

26.2. Düzeyin Belirlenmesi Ve Ortak Sınırlar

Düzeyi öğretmen, ölçmek istediği kazanıma göre ödev verilmeden önce belirler. Bir görevde farklı aşamalara farklı düzeyler atanabilir. Bu durumda her aşamanın başlangıcı, bitişi ve izinli yardım türü ayrı yazılır. YZ1 veya YZ2 izni, sonraki YZ0 aşamasına taşınmaz.

Düzey ve kapsam öğrencinin görebildiği görev yönergesinde yer alır. Ev çalışması varsa veliye aynı yönerge okulun mevcut iletişim kanalıyla ulaştırılır. Öğrencinin sözlü aktarımı tek bilgilendirme yöntemi olarak kullanılmaz. Çalışma başladıktan sonra yapılan değişiklik herkese duyurulur; önceki açık izne uygun çalışma geriye dönük ihlal sayılmaz.

Düzey açıklanmamışsa öğrenci ve veli öğretmenden açıklama ister. Açıklama gelene kadar öğrenci bağımsız çalışmaya devam eder ve yapay zekâ kullanımını başlatmaz. Bu geçici davranış ödevi geriye dönük YZ0 etiketi koymaz; öğrenci önceden bildirilmemiş sınırlar nedeniyle cezalandırılmaz.

YZ1 ve YZ2’de de yalnızca okulun ilgili kademe, hesap türü ve amaç için izin verdiği araçlar kullanılır. Yaş koşullarını karşılamayan öğrenci doğrudan hesap kullanamaz. Ücretli üyelik, evde cihaz veya internet başarı koşulu olamaz. Öğretmen aynı kazanımı ve benzer iş yükünü karşılayan güvenli alternatif sağlar.

Yapay zekâ içeren arama özeti, metin düzenleyici, çeviri aracı, görsel üretici veya kod yardımcısı da aynı izin sınırına tabidir. Aracın farklı adı veya otomatik çalışan özelliği kuralı değiştirmez. Kullanım otomatik gerçekleşmişse öğrenci etkilenen kısmı belirtir ve öğretmene danışır.

Grup çalışmalarında düzey bütün üyeler için geçerlidir. Her öğrenci kendi katkısını ve grup içinde yapılan anlamlı yapay zekâ kullanımını bilir. Bir üyenin izinsiz kullanımı gizlenmez; sorumluluk her üyenin somut katkısı ve bilgisi üzerinden değerlendirilir.

26.3. Öğretmen Yol Haritası

Adım 1. Kullanım Başlamadan Kuralları Öğret

Dönem başında veya ilk görev öncesinde üç düzeyi, araçların yaş ve veri sınırlarını, kullanım açıklamasını ve yardım isteme yollarını öğrencilere anlat. Velilerin görev yönergesine nasıl erişeceğini netleştir. Öğrencilerin bildirim yaparken parola veya kişisel sohbet paylaşımlarının gerekmediğini açıkla.

Adım 2. Ödevi Tasarla Ve Düzeyi Seç

Öğrencinin hangi bilgi ve beceriyi kendi başına göstermesi gerektiğini belirle. Bağımsız performansı hedefleyen aşamaya YZ0; kazanımı devralmayan açık bir yardıma YZ1; yapay zekâ üretimi veya incelemesini öğrenme sürecine katan aşamaya YZ2 ata. Kullanım yalnızca kolaylık sağlıyor fakat kazanımı görünmez kılıyorsa görevi veya izin sınırını değiştir.

Hedef beceri ile izinli işlevin çalışmadığını kontrol et. Çıktının doğruluğu ve güvenliği için uygulanacak kontrolü belirle. Yapay zekâ kullanılmadan aynı kazanımın nasıl gösterileceğini de planla.

Adım 3. Görev Yönergesini Tamamla Ve Paylaş

Bu rehberin 26.6. bölümündeki zorunlu alanları doldur. İzinli ve yasak işlemleri, aşamaları, öğrenci emeğini, süreç kanıtını ve değerlendirme ölçütlerini önceden yaz. Gerekğinde kapsamı kısa sözlü açıklamayla destekle; öğrencinin kuralı anladığını kendi sözleriyle ifade etmesini sağla.

Aracın kurum iznini, öğrenci kullanım koşullarını ve ana politikaya göre gerekli etik beyan sürecini kontrol et. Öğrenci verisiyle yapılacak işlemler için ayrı kurum koşullarını karşıla. Ödevi vermiş olman bu kontrollerin yerine geçmez. Güvenli erişimi olmayan öğrenciye alternatifini aynı anda bildir.

Adım 4. Çalışma Sırasında Öğrenmeyi İzle

Görevle orantılı bir ara kontrol yap. İlk deneme, kısa kaynak notu veya değişiklik gerekçesi üzerinden öğrencinin yaklaşımını gör. YZ1’de desteğin sınırı aşmadığını; YZ2’de öğrencinin seçme, doğrulama ve gerekçelendirme yaptığını kontrol et. Her öğrenciden sürekli ekran görüntüsü veya uzun sohbet dökümü isteme.

Öğrenci sınırı aştığını ya da hata yaptığını bildirirse kullanımı durdurmasını, etkilenen kısmı işaretlemesini ve gerekiyorsa bağımsız biçimde yeniden çalışmasını iste. Güvenlik ve kişisel veri sorunu varsa okulun ilgili birimine bildir. Yönerge belirsizliğini öğrenciyi suçlamadan gider.

Adım 5. Teslimi İnsan Denetimiyle Değerlendir

Önceden duyurduğun ölçütlerle öğrencinin kavrayışını, kendi katkısını ve süreç açıklamasını değerlendir. YZ2’de araçtan çıkan ürünün parlaklığını tek başına başarı ölçütü yapma. Kısa sözlü açıklama veya hedef beceriyi yeniden gösterme gerekli olduğunda aynı kazanıma ve gelişim düzeyine uygun davran.

Yapay zekâ tespit puanını tek başına ihlal kanıtı sayma. Şüpheyi yönerge, somut çalışma kanıtları ve öğrenci açıklamasıyla incele. Nihai notu ve gerekçesini öğretmen belirler. Öğrenci çalışmasını onaysız bir tespit veya değerlendirme aracına yükleme.

Adım 6. Geri Bildirim Ver Ve Sonraki Görevi Düzenle

Öğrenciye güçlü yönünü, öğrenme açığını ve izin sınırına uyumunu açıkla. Gerekliyorsa etkilenen kısmın nasıl düzeltileceğini ve yeniden gösterilecek beceriyi belirt. Düzeltici öğrenme adımını, not kararını ve varsa disiplin incelemesini ayrı ele al. Tekrarlanan belirsizlikleri sonraki yönergede gider; gerekli konuları veliyle okulun iletişim kanalından paylaş.

26.4. Öğrenci Yol Haritası

Adım 1. Başlamadan Görevi Anla

YZ düzeyini, izin verilen aşamayı ve kendi yapacağın kısmı oku. Öğretmenin kuralını kısa biçimde kendi sözlerinle açıkla. Aracın izinli olduğundan ve hesap koşullarını karşıladığından emin ol. Erişimin yoksa veya sınır belirsizse öğretmeninden yardım iste; farklı bir araç seçerek sorunu çözmeye çalışma.

Adım 2. Önce Kendi Denemeni Yap

Kendi düşünceni, ilk çözüm yolunu veya çalışma planını oluştur. YZ0’da ilgili aşamayı yapay zekâ desteği olmadan yürüt. YZ1’de kendi denemenden sonra sadece izinli yardım iste. YZ2’de üretim öncesinde neye ihtiyacın olduğunu ve çıktıyı nasıl değerlendireceğini belirle.

Adım 3. İzinli Yardımı Kullan Ve Kontrol Et

Yönergede izin verilen işlemi ve veri sınırını koru. Araç izin kapsamı dışında doğrudan cevap verir veya başka izin dışı içerik üretirse bu kısmı çalışmana katma; sınırı yeniden belirt veya kullanımı durdur. Bilgi, kaynak ve işlemleri uygun kaynak ya da yöntemle kontrol et. Aynı araca “doğru mu” diye sormak tek başına doğrulama değildir.

Önemli kullanımın amacını, etkilenen kısmını ve kararını kısa notla kaydet. Kaynak, deney sonucu veya gözlem uydurma. Yapay zekâ çıktısında bulunan yanlış, önyargı veya hak ihlalini düzelt; düzeltemiyorsan öğretmene bildir.

Adım 4. Teslimden Önce Çalışmanı Açıkla

Kendi katkını gösterebildiğini ve kullandığın kaynakları kontrol ettiğini gözden geçir. YZ1 ve YZ2’de bu rehberin 26.6. bölümünde belirtilen kullanım açıklamasını ekle. Yapay zekâ kullanmadıysan bunu kısa biçimde belirt. YZ0’da yanlışlıkla veya izin dışı kullanım olduysa gizleme; etkilenen kısmı söyle ve öğretmenin belirlediği düzeltme yolunu izle.

Öğretmenin önceden istediği sınırlı süreç kanıtını sun. Özel sohbet geçmişini, parolanı veya başka kişilerin bilgilerini ekleme. Başkasından alınan anlamlı yardım da yönergeye göre açıklanır.

Adım 5. Geri Bildirimi Öğrenmeye Dönüştür

Çalışmanın neden doğru olduğunu, hangi kısmın sana ait olduğunu ve neyi değiştirdiğini kendi sözlerinle anlat. Geri bildirimde göre eksik beceriyi yeniden çalış. Değerlendirmenin gerekçesini anlamadığında öğretmeninden açıklama veya insan tarafından yeniden inceleme iste. Yardım istemek ya da erişim sorunu bildirmek nedeniyle dışlanamazsın.

26.5. Veli Yol Haritası

Adım 1. Evde Çalışmadan Önce Yönergeyi Oku

Ödevin YZ düzeyini, izinli yardımını ve öğrencinin bağımsız yapacağı kısmı öğren. Belirsizliği öğretmene sor. Çocuğundan yönergeyi kendi sözleriyle anlatmasını iste; hesabını veya aracını değiştirmeyi önermek yerine okulun izin sınırını izle.

Adım 2. Çalışmanın Koşullarını Düzenle

Uygun çalışma zamanı, dinlenme ve güvenli çalışma ortamı sağla. Cihaz veya hesap koşulu karşılanmıyorsa öğretmenden eşdeğer çalışma yolunu iste. Çocuğun yaş sınırını yanlış doğum tarihi, ortak hesap veya yetişkin hesabı üzerinden aşmasına yardımcı olma.

Adım 3. Düzeye Uygun Destek Ver

YZ0'da çocuğun yerine yapay zekâya soru sorma, ipucu veya yanıt üretip aktarma. Zamanı planlamasına, yönergeyi okumasına ve öğretmeninden yardım istemesine destek ol. Konuyu anlatırken ödevin ölçtüğü düşünme ve üretme işini çocuğun yerine üstlenme; öğretmenin insan desteği için koyduğu sınırı da gözet.

YZ1'de yalnızca izinli yardımı kullandığını kontrol et. Tam çözüm, yeniden yazılmış metin veya hazır ürün sağlayan desteği durdur. YZ2'de çocuğun çıktığı neden seçtiğini, neyi doğruladığını ve neyi değiştirdiğini anlatmasına fırsat ver. Her düzeyde metin, çözüm, analiz veya projeyi çocuğun yerine üretme.

Adım 4. Teslim Öncesinde Süreci Konuş

Çocuğunun görev sınırını ve kendi katkısını açıklayabildiğini kontrol et. Açıklamayı onun yerine yazma, yanıtını güzelleştirerek değiştirme veya kullanımı gizleme. Öğretmen istemedikçe ödev ve veli imzası veya veli raporu ekleme. Tüm kişisel sohbet geçmişini ve parolaları paylaşma. Çocuğun yaptığı hatayı güvenle söyleyebilmesini sağla.

Adım 5. Sorun Olduğunda Doğru Kanala Başvur

İzin dışı kullanım, erişim sorunu veya öğrenme güçlüğünde ders öğretmenine; veri ve hesap riskinde okul yönetimine ve ilgili BT birimine; çocuk güvenliği veya iyi oluş konusunda PDR ve okul yönetimine başvur. Özel içerikleri veli gruplarında paylaşma. Geri bildirim sonrasında çocuğun eksik beceriyi kendisinin çalışmasına destek ol.

26.6. Ödev Yönergesi Ve Teslim Açıklaması

Öğretmenin Her Görevde Belirteceği Alanlar

- Öğrenme hedefi ve öğrencinin bağımsız göstereceği beceri.
- Genel YZ düzeyi ve farklı düzey varsa her aşamanın açık sınırı.
- İzin verilen yardım işlevleri ve yasak işlemler.
- Kullanılabilecek araç, hesap koşulu, kademe ve veri sınırı.
- Sözlük, hesap makinesi, yazım denetimi, erişilebilirlik ve insan desteğinin kapsamı.
- Öğrenciden beklenen özgün katkı, ürün ve görevle orantılı süreç kanıtı.
- Kullanım açıklamasının yazılı, sözlü veya öğretmen kayıtlı biçimi.
- Önceden duyurulan değerlendirme ölçütleri ve gerekiyorsa ara kontrol.
- Güvenli veya uygun erişimi olmayan öğrenci için eşdeğer çalışma yolu.
- Öğrenci ve velinin soru ya da sorun bildireceği okul iletişim kanalı.

Yönergeye kişisel hesap açma veya ücretli üyelik zorunluluğu konulmaz. Öğrenciden öğretmenin belirtmediği bir kayıt biçimi teslim sonrasında geriye dönük zorunlu tutulmaz. Öğrenmeyi anlamak için ek açıklama istenebilir; bu talep görevin ölçüsü ve öğrencinin gelişim düzeyiyle orantılı olur.

Öğrencinin Kullanım Açıklamasında Belirteceği Alanlar

- Yapay zekâ kullanıp kullanmadığı; kullandıysa araç ve bilinen model adı.
- Kullanım amacı, ilgili aşama ve etkilenen bölüm.
- Kendi başlangıç çalışması ve aracı nasıl yönlendirdiği.
- Çıktıda kabul ettiği, değiştirdiği veya reddettiği önemli kısımlar ve gerekçeleri.
- Doğrulama yöntemi, kontrol ettiği kaynaklar ve kendi katkısı.

Açıklama kısa ve görevle ilgili tutulur. Öğretmen gerekli görürse yalnızca anlamlı bir istem ile ilgili çıktı bölümü ve değişiklik notu alınır. Küçük yaşlarda açıklama sözlü yapılabilir veya öğretmen tarafından kaydedilebilir. Açıklama yapmak izin dışı kullanımı izinli hâle getirmez.

26.7. Değerlendirme Ve Düzeltme Yolu

YZ0'da öğrencinin bağımsız kavrayışı ve performansı; YZ1'de kendi çalışmasının niteliği ve sınırlı yardımdan sonra yaptığı düzeltmenin gerekçesi; YZ2'de bunlara ek olarak üretimi yönlendirme, çıktıyı eleştirme, doğrulama ve dönüşüm becerisi değerlendirilir. Ölçütler görev verilmeden açıklanır. YZ kullanımının çokluğu veya ücretli aracın kalitesi için ayrıca başarı puanı verilmez.

Şüphede öğretmen önce öğrencinin açıklamasını ve çalışmasını inceler. Belirsiz yönergeyi düzeltir; gerektiğinde aynı kazanımı bağımsız biçimde göstermesini ister. Kullanım hatası, güvenlik olayı ve kasıtlı yanıltma aynı işlemle ele alınmaz. Otomatik sıfır, otomatik not kesintisi veya tespit yazılımı puanına dayalı ceza uygulanmaz; karar ana politika ve yetkili okul süreçleriyle verilir.

Öğrenci düzeltme sırasında hangi kısmın etkilendiğini açıklar ve kendi çalışmasını yeniden gösterir. Veli bu çalışmayı öğrencinin yerine yapmaz. Öğrenci ve veli, değerlendirmeyi gerekçesiyle öğrenme ve okulun mevcut başvuru yolundan yeniden inceleme isteme hakkını kullanabilir.

26.8. Güvenli Kullanım Ve Kademelere Göre Uygulama

Genel amaçlı araçlara kimlik, öğrenci numarası, iletişim, parola, görüntü, ses, bireysel not, aile, sağlık veya rehberlik bilgisi girilmez. Aynı sınır dosya eki, ekran görüntüsü ve paylaşım bağlantısı için de geçerlidir. İsimleri silmek tek başına güvenli paylaşım sağlamaz. Öğrenciye özgü veri gerektiren işlem, ancak ana politikadaki ayrı kurum koşulları karşılandığında yürütülür.

Veri sızıntısı, uygunsuz içerik, zorbalık veya hesap riski fark eden kişi kullanımı ve paylaşımı durdurur; okulun yetkili birimine bildirir. Hassas içeriği gruplara taşımaz, zararlı içeriği tekrar üretmez. Öğretmen güvenli alternatif sağlar; okul yönetimi ilgili BT veya PDR birimiyle gerekli işlemleri yürütür.

Okul öncesi ve ilkokulda bağımsız genel amaçlı yapay zekâ hesabı açtırılmaz. YZ1 veya YZ2 gerektiren uygun çalışmalar öğretmen aracılığıyla, kontrol edilmiş içerikle yürütülür. Küçük yaşlara yönelik kurumsal araçlar yalnızca ayrı izin sınırında kullanılabilir. Veli evde yetişkin hesabı üzerinden bağımsız öğrenci kullanımına yol açamaz.

Ortaokul ve lisede doğrudan kullanım yaş, hesap, güvenlik ve görev koşullarının birlikte karşılanmasına bağlıdır. Koşulu karşılamayan öğrenci öğretmen aracılı veya yapay zekâsız eşdeğer yoldan katılır. Onaylı bireysel erişilebilirlik destekleri görev yönergesinde korunur; tanı veya sağlık kaydı genel amaçlı araca yüklenmez.

Dış sınav, yarışma ve kurumların değerlendirme kuralları ayrıca uygulanır. Bu rehberdeki izinler bu kuralları genişletmez. Rehber, ana politikanın ödevler, kullanım açıklaması, değerlendirme, veri gizliliği ve paydaş sorumluluklarına ilişkin hükümleriyle birlikte kullanılır. Uygulama Okul Müdürlüğü koordinasyonunda ders öğretmeni tarafından yürütülür.